

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/archiw/archiwalia/archiwalia-szczecin/36044,Bojowy-Oddzial-Armii.html>
19.04.2024, 20:38

Bojowy Oddział Armii

Kasprycki
Krzysztof s.
Bolesława s.
Oni

Kolbottko Edward
s. Józefa s.
Kmoszki w. w. w.
"Boz"

Jozielecki
Zenon s.
Zeliska

Elimowicki
Waldemar s.
Szejna

Jozielecki
Zenon s.
Zeliska

Elimowicki
Waldemar s.
Szejna

Kosieradzki
Edward s.
Włodzisława

Szyełto
Henryk s.
Pawła

Kosieradzki
Edward s.
Włodzisława

Szyełto
Henryk s.
Pawła

Oddział podziemia niepodległościowego powstały na przełomie 1944/1945 r. na terenie Grodzieńszczyzny. Jego pierwszym dowódcą był Stefan Pabiś ps. „Stefan”. We wrześniu 1945 r. po wycofaniu się z terenów wschodnich wchłoniętych przez ZSRS przybyli na Pomorze Zachodnie. Ich głównym miejscem działania stały się Bobolice niedaleko Koszalina, gdzie żołnierze znaleźli schronienie w lokalnej spółdzielni rzemieślniczej. Na przełomie 1945/1946 r. oddział liczył dwudziestu jeden członków i posiadał w terenie kilkunastu współpracowników. Pod przykrywką prac stolarsko-ciesielskich, członkowie oddziału rozwijali działalność propagandową i dywersyjną skierowaną przeciwko komunistycznym władzom. W tym zakresie współpracowali również z oddziałami V Wileńskiej Brygady AK mjr. Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszka”, głównie ze szwadronem Zdzisława Badochy ps. „Żelazny”. W maju 1946 r. doszło do podziału BOA na dwie grupy. Część żołnierzy pod dowództwem Pabisia ps. „Stefan” odeszła w okolice Malborka, natomiast reszta pozostała w Bobolicach, skupiając się wokół Wacława Borodziuka i Edwarda Kokotko.

Aktywna działalność BOA przeciwko „utrwalaniu władzy ludowej” na Pomorzu Zachodnim spowodowała, że organy bezpieczeństwa usilnie dążyły do rozbicia grupy. Ostatecznie nastąpiło to wiosną 1948 r. Następnie już w sierpniu 1948 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Szczecinie wydał wyrok skazujący na karę śmierci sześciu członków oddziału: Wacława Borodziuka vel Kasprzyńskiego (Kasprzyckiego), Edwarda Kokotko, Zenona Łozickiego, Waldemara Klimczewskiego, Edwarda Kosieradzkiego i Henryka Szyćko. W grudniu 1948 r. wykonano pięć wyroków, gdyż jeden ze skazanych, Henryk Szyćko został ułaskawiony. Wcześniej, w styczniu 1947 r. wykonano wyrok na innym członku tej organizacji – Stanisławie Mincewiczu, który wpadł w sidła UB jeszcze w 1946 r. Ostatecznie wykonano sześć wyroków śmierci na członkach tej organizacji.

W 2009 r. szczeciński Oddział IPN, przeprowadził na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie ekshumację członków BOA. W ramach realizowanego wówczas projektu badawczego podjęto współpracę z Zakładem Medycyny Sądowej PUM w Szczecinie. Do zespołu specjalistów dołączył również pracownik wrocławskiego Oddziału IPN, prof. Krzysztof Szwagrzyk, posiadający spory bagaż doświadczeń zdobytych podczas ekshumacji przeprowadzanych na Dolnym Śląsku. Na podstawie kwerendy w księdze cmentarnej, wizji lokalnej i badania georadarowego udało się ustalić prawdopodobne miejsce pochówku czterech żołnierzy BOA, którzy mieli być pochowani w kwaterze XI, zwanej potocznie „kwaterą samobójców” szczecińskiego cmentarza. Ustalenia te pozwoliły na rozpoczęcie z końcem sierpnia 2009 r. prac sondażowo-ekshumacyjnych, które trwały do października 2009 r. Ostatecznie udało się ekshumować szczątki trzech osób: Łozickiego, Borodziuka i Kokotki. Analiza wydobytych szczątków potwierdziła, że obrażenia występujące w obrębie czaszek pochodziły najprawdopodobniej od postrzałów z broni palnej. Chlubnym zakończeniem projektu był uroczysty pochówek zidentyfikowanych szczątków żołnierzy BOA na szczecińskim Cmentarzu Centralnym w grudniu 2009 r.

Opracowanie: Tomasz Dźwigał, Łukasz Skubisz